

hàbitats
educació

PROJECTE EDUCATIU

PROJECTE EDUCATIU
PRIMERA EDICIÓ. JUNY DE 2011

ASSOCIACIÓ HÀBITATS
Av. Mistral 36 - Esc. Esq. - Pral. 2a
08015 Barcelona
93 421 32 16
info@associaciohabitats.cat
www.associaciohabitats.cat

ÍNDEX

Presentació del Projecte Educatiu	4
Associació Hàbitats	5
Marc teòric del Projecte Educatiu	6
Coordenades pedagògiques	11
Continguts	12
Metodologia	13
Els i les professionals de l'educació ambiental	14
Criteris d'avaluació i compromís de qualitat	15
Bibliografia	16

PRESENTACIÓ

En els últims anys els Projectes Educatius de Centre (PEC) s'han implantat com un document clau per a tot centre escolar en l'àmbit de l'educació formal. La Llei d'Educació de Catalunya (LEC), de 10 de juliol de 2009, introdueix aquest document de forma obligatòria per a tots els centres que queden sota la seva jurisprudència. Aquest fet ha motivat reflexions sobre la seva orientació i continguts en tots els àmbits educatius, inclòs el de l'Educació Ambiental.

Associació Hàbitats té com a aspecte fonamental de la seva missió el treball educatiu. Els seus projectes tenen un marcat caràcter pedagògic i, per tant, es considera que es tracta d'un agent educatiu ambiental de referència a Catalunya.

La redacció d'aquest Projecte posa de manifest el tarannà educatiu d'Associació Hàbitats, alhora que aporta un criteri extra de qualitat a la seva oferta educativa i és un punt de referència per als nous reptes pedagògics que es plantegin en el futur.

El present document resumeix la trajectòria d'Associació Hàbitats, contextualitza la seva acció educativa dins del marc teòric que defineix l'educació ambiental i desenvolupa els aspectes pedagògics de la seva tasca educativa.

ASSOCIACIÓ HÀBITATS

**ASSOCIACIÓ
hàbitats**

Associació Hàbitats neix el 1997 fruit de l'interès de diferents col·lectius units per la voluntat d'apropar l'entorn natural i cultural al conjunt de la població. El seu àmbit d'actuació principal és Catalunya, tot i que també participa en xarxa fora d'aquest territori.

Associació Hàbitats és una entitat sense ànim de lucre que té com a missió la conservació i custòdia dels espais naturals mitjançant iniciatives que desenvolupen l'educació ambiental, estimulen la participació social i ciutadana i fomenten el voluntariat ambiental en relació amb els coneixements i l'apropament de la societat al territori.

En aquest sentit, es desenvolupen els objectius específics següents:

- Treballar per a la protecció i millora de la qualitat del nostre entorn natural i cultural a través de projectes demostratius i implicant al conjunt de la societat.
- Conscienciar a la societat a través de la importància d'adoptar unes actituds encaminades a la millora de la qualitat dels ecosistemes.
- Apropar la ciutadania a l'entorn natural a través de l'educació ambiental, desenvolupant actuacions i projectes participatius per a la conservació d'aquest.
- Estimular i potenciar el voluntariat ambiental.
- Integrar i coordinar la societat en les tasques de conservació potenciant el treball en xarxa.

La principal iniciativa d'Associació Hàbitats des del seu origen és el Projecte Rius, que té com a objectiu principal estimular la participació activa de la societat en la conservació i millora dels ecosistemes fluvials. L'èxit del Projecte Rius ha propiciat que entitats d'altres territoris desenvolupin aquest programa en els seus àmbits d'actuació.

De forma paral·lela i complementària al Projecte Rius, l'entitat ha desenvolupat altres iniciatives d'un marcat caràcter educatiu: conferències, tallers, activitats escolars, exposicions, camps de treball, intercanvis internacionals de voluntariat, materials pedagògics, entre d'altres.

Al llarg de la seva trajectòria Associació Hàbitats ha estat guardonada amb nombrosos premis, destacant el Premi Medi Ambient 2006 i el Premi Nacional de Voluntariat en dues ocasions, el 2000 i el 2009, ambdós atorgats per la Generalitat de Catalunya.

MARC TEÒRIC DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

CONTEXT

La influència de l'ésser humà sobre el medi ha estat molt rellevant des de fa mil·lennis, però mai fins arribar a la situació d'explotació actual. Els primers impactes humans a nivell ecològic es produeixen amb les primeres comunitats organitzades en l'etapa paleolítica, nòmades i depredadores. Durant el neolític s'origina una societat sedentària i productiva que dóna lloc a la modificació creixent del seu medi ambient i la generació d'ecosistemes agraris i urbans. L'explotació del medi es porta a terme gràcies a fonts d'energia somàtiques d'animals domèstics i dels propis humans, o fonts tecnològiques de baix impacte ecològic, com la hidràulica i l'eòlica. D'aquesta manera l'ésser humà modifica durant segles el seu entorn a ritme constant.

Durant el segle XIX la situació canvia: pràcticament tot el planeta està poblat i s'inicia la revolució industrial. Es generalitza l'ús d'energies fòssils, carbó i petroli. Més tard, apareix l'energia nuclear i es produeix una major eficiència tecnològica d'altres fonts, com la hidràulica. Tot això dóna lloc a un augment espectacular de l'explotació del medi.

La idea de crisi ambiental neix als anys seixanta i setanta del segle XX, gairebé dos segles més tard. Les primeres veus d'alarma apareixen en escenaris científics, però ràpidament s'estenen a àmbits ideològics. Els diferents autors i estudis projecten la possibilitat d'un col·lapse en la primera meitat del segle XXI.

En els anys vuitanta es produeixen les primeres "grans catàstrofes" d'origen antròpic amb un devastador impacte ambiental i social que van sacsejar l'opinió pública mundial: Bhopal, 1984; Txernòbil, 1986; Exxon Valdez, 1989, entre d'altres. A la vegada apareixen els primers símptomes de dos processos globals: la degradació de la capa d'ozó estratosfèrica i l'anomenat "efecte hivernacle". A finals de la dècada aquestes situacions donen lloc a discursos que ja parlen de transformacions a nivell planetari, superant l'escala local.

A partir dels anys noranta es consolida una semàntica del medi ambient lligada a les expressions "crisi ambiental", "problemàtica ambiental", "canvi global", etcètera. Aquests termes es refereixen a un conjunt d'efectes negatius a nivell ambiental, lligats a processos i causes antròpiques immediates. José Antonio Caride i Pablo Ánble Meira presentaven el 2001 un resum d'aquests processos¹:

- Esgotament progressiu dels recursos no renovables i disminució dels recursos renovables, generalment per respondre a necessitats productives i demogràfiques en contínua expansió.
- Ruptura de cicles bioquímics i ecològics ocasionats per l'impacte contaminant de les deixalles sobre el sòl, l'aire i les masses d'aigua, associat a l'activitat industrial, la producció agrícola, la concentració de la població en grans nuclis urbans i els usos energètics dominants.

- Greus perturbacions climàtiques i atmosfèriques associades a l'emissió de gasos nocius i de partícules en suspensió.
- Pèrdua de biodiversitat específica i genètica, ocasionada per la desforestació intensiva de les principals masses arbòries del planeta, per la pressió humana sobre espais naturals verges i la selecció i monocultiu de plantes i animals més rendibles per al mercat.
- Increment dels desequilibris demogràfics i de la pressió ambiental que exerceix sobre un món finit el creixement de la població humana.

Aquests processos ambientals comencen a vincular-se amb d'altres socials. Aquells llocs on gran part de la població viu en una situació d'indigència econòmica solen patir una important degradació ecològica. Al mateix temps, les elits econòmiques tenen accés a espais naturals que, pel seu aïllament, s'han convertit en exclusius. En els darrers anys també es comença a parlar de migracions humanes d'origen ambiental, donada l'alteració dels hàbitats naturals.

Les anàlisis ambientals també comencen a tenir en compte com cada persona construeix la seva percepció del medi, molt condicionada per la seva situació personal i vida quotidiana, així com pels filtres culturals que influeixen les seves opinions i experiències. Mentre hi ha col·lectius que han fet propi el discurs de crisi ambiental i es mobilitzen per tal de buscar-ne solucions, d'altres no ho perceben com un problema que els afecti en el seu dia a dia. La identificació de les diferents opinions i actituds envers el medi esdevé, per tant, un element clau a l'hora de planificar programes ambientals.

Durant els primers anys del segle XXI la situació no ha variat respecte a l'anàlisi de Caride i Meira. Es parla ja de "canvi climàtic" i es pot determinar que la situació ambiental actual respon bé al concepte de crisi. A més, les reflexions que vinculen el medi amb aspectes socials i psicològics han posat de manifest la necessitat d'una visió holística en l'anàlisi ambiental.

Hi ha diferents corrents que analitzen la situació ambiental actual. Teresa Romañá proposa classificar-les en tres paradigmes: l'ambientalista, l'ecologista i el culturalista².

El paradigma ambientalista i l'ecologista realitzen una anàlisi antropocèntrica, és a dir, des de la mirada de l'ésser humà i amb l'objectiu d'assegurar la seva supervivència. L'ambientalista ho fa des d'un "antropocentrisme fort", l'ésser humà té un estatut ontològic, ètic i jurídic superior a la resta d'éssers; mentre que l'ecologista ho fa des d'un "antropocentrisme feble", l'ésser humà ocupa l'espai central però estableix relacions i preferències que no són necessàriament lícites. D'altra banda, el paradigma culturalista fa una anàlisi biocentrista, on el criteri fonamental és el valor de la vida i, per tant, l'ésser humà és una espècie més de la comunitat biòtica del planeta, ni més important ni millor que d'altres.

El paradigma ambientalista considera el medi com objecte i l'ésser humà com posseïdor i gestor del mateix gràcies a l'ús de la raó. La relació amb el medi es defineix de forma tècnica, segons la qual els problemes ambientals estan originats per una administració deficient dels recursos i una incidència negativa de les tecnologies de producció. Per solucionar la crisi ambiental es proposa afavorir el creixement econòmic i el desenvolupament tecnològic, aplicant una sèrie de correccions tècniques als mercats. De forma complementària és necessari conscienciar i formar la ciutadania per tal que prengui les seves decisions des dels criteris de racionalitat tècnica, sobretot en matèria de consum.

El paradigma ecologista considera que l'ésser humà s'ha de posar al servei del medi ja que d'ell en depèn la seva supervivència. Els problemes ambientals són conseqüència de les estructures que generen injustícies i desigualtats distributives entre els éssers humans. Com a solució proposen accions de caràcter polític: un canvi de model de desenvolupament econòmic, que implicaria el "decreixement" dels països industrialitzats i la potenciació de les economies locals i regionals autònomes en els països no industrialitzats. En aquest procés es considera necessari el desenvolupament associatiu per tal de generar una consciència col·lectiva de responsabilitat i una descentralització de les polítiques mediambientals.

El paradigma culturalista considera que l'ésser humà pertany a l'entorn de la mateixa manera que la resta d'elements que conformen els ecosistemes. La crisi ambiental és conseqüència dels excessos antropocèntrics, el predomini dels interessos dels éssers humans i l'ús instrumental del medi. Es proposa un canvi de consciència, per entendre que la natura és valuosa per sí mateixa, independentment de la seva utilitat per les persones, i un canvi d'estil de vida. L'ésser humà pot intervenir en el seu entorn per assegurar la seva supervivència però sense la necessitat d'excessos materials.

DESENVOLUPAMENT DE L' EDUCACIÓ AMBIENTAL

L'Educació Ambiental sol ser definida a partir de les conclusions extreïdes del Congrés Internacional d'Educació i Formació sobre el Medi Ambient de Moscou, celebrat l'any 1978: "procés permanent en el qual els individus i les comunitats adquireixen consciència del seu medi i aprenen els coneixements, els valors, les destreses, l'experiència i també la determinació que els capacita per actuar, individualment o col·lectiva, en la resolució dels problemes ambientals presents i futurs".

L'ús del concepte Educació Ambiental està lligat a la presa de consciència sobre la crisi ambiental dels anys setanta del segle passat, tot i que els seus precedents daten del segle XVIII. Les primeres preocupacions sobre el medi es basaven en una idea romàntica a partir dels escrits de Jean Jacques-Rousseau. Des d'aquest moment la natura esdevé objecte d'estudi. Entre mitjans del segle XIX i els anys setanta del segle XX aquesta tendència evoluciona cap a una educació més activa en el medi ambient, que comparteix la condició de contingut, recurs i mètode. En aquest període es promouen experiències educatives en la natura. L'última gran evolució es produeix a partir dels anys setanta del

segle passat, encetant una etapa que es caracteritza pel "descobriment" de la crisi ambiental. Educar "pel medi ambient" o "a favor del medi ambient" es converteix en una tasca prioritària i, amb ella, el reconeixement i promoció de l'educació ambiental.

En la recent història de l'educació ambiental es distingeixen tres moments. La primera etapa se centra en la conservació de recursos naturals, espècies animals i vegetals, i dels espais dotats d'un valor paisatgístic, estètic o ecològic singular. Se li atorga a l'educació un paper transcendent per tal de conservar els espais naturals.

La segona etapa es defineix arran de la primera Conferència Intergovernamental sobre Educació Ambiental a Tbilisi (Geòrgia) el 1977. L'educació ambiental passa a ser considerada una esfera necessària per promoure la comprensió de la problemàtica ambiental i social en el marc de l'educació permanent. Apareix, per tant, la idea d'educar per a conscienciar, al mateix temps que es reafirma el propòsit d'integrar l'educació ambiental en l'ampli escenari de l'educació. És un enfocament essencialment instrumental i tecnocràtic que manté l'educació ambiental fora de qualsevol tipus de reflexió sobre el model de desenvolupament.

El punt d'inflexió de l'actual educació ambiental es produeix l'any 1987 amb la presentació del document El nostre futur comú, més conegut com "Informe Brundtland", iniciant-se així la tercera etapa. Es generalitza l'ús del concepte "desenvolupament sostenible", definit com "aquell que satisfà les necessitats de la generació present sense comprometre la capacitat de les generacions futures per satisfer les seves pròpies necessitats"³.

Aquesta definició és àmpliament acceptada pel corrent ambientalista, tot i que el corrent ecologista redefineix el terme. Per l'ecologisme el desenvolupament sostenible és el que té en compte la capacitat de càrrega dels ecosistemes, entesa aquesta com el màxim de població d'una espècie que pugui ser mantinguda indefinidament sense degradació de la base de recursos. La idea clau és que la biosfera té una capacitat limitada i, per tant, el desenvolupament s'ha de cenyir a aquests límits.

L'Informe Brundtland atorga un paper secundari a l'Educació Ambiental, considerant que el creixement econòmic és la garantia per tal que, d'una banda, es millori la gestió del medi ambient i, de l'altra, els països "en vies de desenvolupament" puguin generar els excedents suficients per cobrir les necessitats de la seva població i, una vegada que això es produeixi, orientin part dels seus recursos cap a la cura del medi ambient.

La Cimera de la Terra de Rio de Janeiro de 1992 manté la tesi de l'Informe Brundtland, però adopta una sèrie de compromisos supeditats a quatre documents principals: la Declaració de Rio sobre Medi Ambient i Desenvolupament, l'Agenda 21, el Conveni sobre la Diversitat Biològica i el Conveni Marc sobre Canvi climàtic. La Declaració de Rio no fa esment a aspectes educatius, mentre que en els convenis sobre diversitat biològica i sobre canvi climàtic sí que es defensa de manera explícita una sèrie de necessitats formatives. L'Agenda 21, per la seva banda, es revela amb el pas del temps com una de les aportacions més importants per a l'educació ambiental. El capítol 36 del document expressa el paper de l'educació en les estratègies orientades a l'assoliment del

desenvolupament sostenible. El text identifica tres àrees d'acció-intervenció: "la reorientació de l'educació cap al desenvolupament sostenible", "l'augment de la consciència del públic" i "el foment de la capacitat" ⁴. S'estableix la idea d'una educació ambiental per a l'acció, idea que s'aprofundirà en les posteriors conferències i trobades internacionals.

El concepte d'educació ambiental per a l'acció pren cos en diferents estratègies educatives a partir dels tres paradigmes definits anteriorment.

El paradigma ambientalista fa una proposta tecnocientífica. L'educació ambiental ha d'afavorir que les persones es comportin de la forma més racional possible en les seves activitats. Per fer-ho han d'estar ben informats i han de tenir un coneixement precís de com funciona el medi ambient, gràcies a l'educació científica i capacitat tècnica per a la resolució dels problemes. La generació de responsabilitat individual induirà el desenvolupament de pràctiques cíviues, higièniques i responsables en relació al medi, que es tradueixen en l'adquisició d'una sèrie d'hàbits, com per exemple, la separació de residus i el seu reciclatge.

El paradigma ecologista considera que l'educació ambiental ha de potenciar la participació, la responsabilitat social, la descentralització de la presa de decisions i la reducció del consum. Les pràctiques pedagògiques estan destinades a desvetllar les contradiccions del paradigma ambientalista. La destresa bàsica que han de desenvolupar les persones és l'adquisició de capacitat reflexiva i l'adopció de posicions solidàries per aconseguir una nova racionalitat ambiental i social.

El paradigma culturalista basa la seva proposta educativa en un canvi individual de consciència, per tal que es valori la natura i que cada persona compregui que forma part de la comunitat biòtica de la Terra. Té com a objectiu aconseguir un canvi de paradigma per transformar la societat en un conjunt de comunitats biòtiques, prenent com a model les societats indígenes. En les seves pràctiques educatives analitzen, per exemple, la generació d'uns drets de la natura, convertint el medi en subjecte de dret, i el descobriment de la natura d'una forma vivencial, considerant que el coneixement de la natura no es pot obtenir únicament des del mecanicisme científic.

COORDENADES PEDAGÒGIQUES

Associació Hàbitats entén l'educació com el procés de desenvolupament individual i social de la persona al llarg de la vida. L'educació ambiental és la branca de l'educació que posa l'èmfasi en la vinculació de les persones amb el medi natural. L'educació ambiental engega estratègies i ofereix eines per analitzar el medi, per generar una idea pròpia de la relació entre ésser humà i natura i per prendre decisions en consonància.

Associació Hàbitats considera que l'Educació Ambiental, a més de ser un conjunt d'estratègies pedagògiques, està determinada per aspectes ètics i polítics, en la mesura en que assumeix el fet educatiu com un dret de la persona: el dret a participar en el llegat cultura de la seva època, llegat que inclou una dimensió ambiental. D'altra banda, Associació Hàbitats considera que la natura té valor en sí mateixa i les persones tenen el deure de conservar-la.

Associació Hàbitats desenvolupa el seu treball educatiu a partir d'aquesta visió àmplia de l'educació, que no necessita situar-se en el terreny d'algun dels paradigmes generals, sinó, per contra, intenta aprofitar aquells elements de les diferents propostes educatives que li permeten realitzar una educació ambiental integradora.

Els objectius generals de les accions educatives d'Associació Hàbitats són els següents:

- Potenciar el desenvolupament integral de la persona, atenent les seves necessitats físiques, cognitives i psicològiques, des del coneixement i respecte de la natura.
- Afavorir la consecució d'aprenentatges significatius i multidisciplinars sobre el medi com a espai complex, definit per la dinàmica natural i l'acció humana en aquesta dinàmica.
- Sensibilitzar sobre les diferents problemàtiques ambientals des d'un plantejament holístic.
- Introduir pautes i conductes respectuoses amb el medi a nivell individual i col·lectiu.
- Fomentar la reflexió-acció, l'esperit crític i la creativitat en tots els nivells personals, inclosa la relació amb el medi.
- Potenciar el voluntariat ambiental i la participació social com a espai de reflexió i d'acció col·lectiva que permeti viure de forma responsable amb l'entorn.

Aquests objectius es concreten en d'altres d'específics per a cada activitat. A més, aquesta visió de l'educació es complementa en cada moment amb els plantejaments i propostes realitzades des d'altres sectors, ja sigui a nivell públic, com els Projectes Educatius de Ciutat allà on es desenvolupen i, també, a partir de les experiències i propostes educatives d'altres entitats que Associació Hàbitats valori com a interessants.

CONTINGUTS

De forma general Associació Hàbitats desenvolupa els següents continguts bàsics en les seves activitats educatives:

- Coneixement interdisciplinari de les ciències naturals i socials sobre el funcionament dels ecosistemes.
- Coneixements interdisciplinari dels diferents aspectes que configuren la problemàtica ambiental i la seva percepció.
- Estratègies per a l'estudi, la investigació i l'anàlisi dels diferents medis i les relacions que s'hi estableixen.
- Reflexió interdisciplinària de la complexitat ambiental, dels impactes i de la seva gestió.
- Generació d'una consciència individual i col·lectiva de responsabilitat envers el medi ambient.
- Desenvolupament de capacitats reflexives, creatives i de col·laboració mútua.

Les activitats que estiguin dirigides a infants i adolescents tenen en compte els currículums escolars, de manera que les activitats proposades complementen els continguts escolars.

Els continguts de les activitats incorporen diferents aspectes de cada paradigma educatiu-ambiental. Associació Hàbitats considera necessari el coneixement científic per comprendre millor les dinàmiques naturals, però l'educació ambiental no pot limitar-se a ser una extensió de les ciències naturals. Els seus continguts han d'incloure elements d'anàlisi d'altres disciplines socials. D'aquesta manera, podem introduir elements de reflexió i de contextualització de les dinàmiques naturals respecte a les dinàmiques socials.

És important que les persones coneguin formes de consum responsable i altres hàbits, com la separació i reutilització dels residus. Aquests hàbits, però, no es poden descontextualitzar de les dinàmiques d'explotació del medi. Per tant, cal fomentar la responsabilitat amb l'entorn tant a nivell individual com col·lectiu.

Tots els aprenentatges han de ser transmesos d'una forma significativa, no com a informacions aïllades sinó des d'una perspectiva holística. Els diferents continguts proposats potencien una major consciència de la relació entre l'ésser humà i el medi.

METODOLOGIA

Els objectius i els continguts de les accions educatives d'Associació Hàbitats es desenvolupen d'acord a les següents línies metodològiques:

- **Participativa:** les persones implicades són les protagonistes del procés educatiu.
- **Pràctica i significativa:** els continguts estan contextualitzats en l'experiència de la persona, vinculant en tot moment teoria i pràctica.
- **Adaptada al context:** l'acció educativa incorpora una anàlisi prèvia de les persones que hi participen i del medi.
- **Atenta a les visions dels participants:** la construcció del coneixement pren com a punt de partida les idees, sensacions, opinions i sentiments previs de les persones respecte al tema que es tracti.
- **Interdisciplinar:** les activitats educatives tenen en compte coneixements de les ciències naturals i socials.
- **Propera al medi:** el contacte directe amb el medi permet despertar l'interès i la motivació de les persones respecte al seu entorn.
- **Col·laborativa:** el treball en equip enriqueix l'experiència educativa, tot compartint visions i coneixements.
- **Reflexiva:** la tasca educativa genera noves inquietuds sobre la realitat, els comportaments, els sistemes de valors i les actituds, tot fomentant la reflexió personal.
- **Innovadora:** la forma d'aprendre i de vincular-se amb l'entorn de cada persona és diferent i, en conseqüència, l'estratègia educativa explora diferents tipus de tècniques.
- **Motivadora:** l'acció educativa fomenta la creativitat, tot potenciant el desenvolupament de capacitats i interessos.

ELS I LES PROFESSIONALS DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Associació Hàbitats és conscient de la necessitat d'una mirada pedagògica que orienti la pràctica educativa que desenvolupa. Per aquest motiu, se serveix d'un perfil científic i d'un perfil pedagògic a l'hora de dissenyar les seves activitats educatives.

Pel que fa als educadors i educadores que implementen les accions dissenyades, Associació Hàbitats aposta per mantenir un perfil professional heterogeni, amb una formació continuada segons els reptes de l'educació. En aquest sentit, tots els educadors i educadores coneixen els principis d'Associació Hàbitats, com a representants de la mateixa, i els objectius, continguts i metodologies educatives que orienten cada activitat, de manera que sàpiguen respondre davant de les contingències de la forma més adequada possible.

Tot educador i educadora coneix, a més dels aspectes educatius propis d'Associació Hàbitats, els principals paradigmes educatius ambientals. El fet que l'entitat no es posicioni en cap d'ells no significa que els educadors i les educadores desconeguin el marc teòric de l'educació ambiental. No és el mateix dir que s'ha de cuidar el medi ambient perquè "ens pertany", perquè "depenem d'ell" o perquè "en formem part". El/la professional de l'educació ha de fer un ús acurat del llenguatge i dels conceptes per tal de realitzar una tasca educativa de qualitat.

Associació Hàbitats considera que l'educació, inclosa l'ambiental, en ser considerada un dret, té una dimensió ètica, ja que ajuda a les persones a configurar un sistema de valors al llarg de la seva vida. El canvi de valors i d'actituds depèn de cada persona i no pot ser imposat. En aquest sentit, Associació Hàbitats busca en tot moment professionals que comparteixen una actitud ètica en consonància amb els valors de l'entitat. A més, Associació Hàbitats valora que els i les professionals comptin amb una sensibilitat envers el medi, doncs això afavoreix que els participants també la tinguin. En tot procés educatiu hi ha un enriquiment mutu entre els educadors i educadores i els i les participants, de tal forma que l'educador també s'educa en la relació que s'hi estableix.

Amb tot, el perfil professional reuneix, a més d'uns coneixements i capacitats, una ètica que fa sincera la seva tasca, atorgant així un valor afegit al Projecte Educatiu d'Associació Hàbitats.

CRITERIS D'AVALUACIÓ I COMPROMÍS DE QUALITAT

Associació Hàbitats estableix un conjunt de criteris d'avaluació en totes les accions educatives que duu a terme. L'avaluació és concebuda com un procés que permet valorar l'acció educativa de l'entitat i plantejar canvis per tal de millorar-la i fer-la innovadora.

Les accions educatives s'avaluen de forma contínua: prèvia a l'inici de l'activitat, durant el seu desenvolupament i en finalitzar l'activitat.

Per realitzar l'avaluació es combinen tècniques de recollida d'informació quantitatives i qualitatives. Hi intervenen tant els professionals de l'educació com els participants en les activitats. En la mesura en que es propicien processos educatius de caràcter dialèctic, comunicatiu i multidireccionals, on totes les persones s'enriqueixen en la relació amb l'altre, també els processos d'avaluació han de reflectir aquestes característiques. Així, com més persones participen en l'avaluació en totes les seves fases, aquesta esdevé més rica i complexa.

L'avaluació precisa de creativitat i innovació. Ha d'adaptar-se als participants i als programes i ha de ser crítica alhora que constructiva. D'aquesta manera, s'evita que resulti una tasca feixuga o repetitiva, tant pels participants com pels professionals de l'educació, i que doni lloc a valoracions superficials i poc útils.

El procés d'avaluació compta així amb diferents etapes: disseny de l'avaluació, recollida de les dades, anàlisi, aplicació de les conclusions i avaluació del procés d'avaluació. S'han d'avaluar tots els aspectes que influeixen en el procés educatiu: aprenentatges adquirits pels participants, grau d'acompliment dels objectius, adequació al programa, recursos emprats, professionals de l'educació, ambient d'aprenentatge, efectes sobre el medi, etcètera.

Associació Hàbitats, a més dels aspectes esmentats, basa la qualitat de la seva avaluació prenent com a referència el present Projecte Educatiu, en la mesura en que sintetitza la reflexió i el posicionament pedagògic que ha realitzat com agent de l'educació ambiental.

BIBLIOGRAFIA

- Caride, J.A. i Meira, P.A. Educació ambiental i desenvolupament humà. Ariel. Barcelona: 2001.
- Romaña, T. Éticas ambientales: variantes de la formación ambiental. Teoría de la Educación, 8, 141-150.
http://campus.usal.es/~revistas_trabajo/index.php/1130-3743/article/viewFile/3103/3131 (consultat el 16/05/2011).
- Agenda 21. The United Nations Programme of Action from Rio (1992)
<http://www.un.org/esa/dsd/agenda21/index.shtml> (consultat el 16/05/2011).
- World Comission on Enviroment and Development. Our comú future: Brundtland Report. 20 març 1987.
<http://worldinbalance.net/intagreements/1987-brundtland.php> (consultat el 16/05/2011).
- Llei d'Educació de Catalunya, 10 de juliol de 2009:
<http://www.gencat.cat/educacio/lleieducacio/cat/> (consultat el 16/05/2011).

